

Cultuurprofielplan

Metameer jenaplan 2015-2016

• Hoofdstuk 1: Visie op cultuureducatie

Inleiding

Metameer is een leergemeenschap voor voortgezet onderwijs waar leerlingen én medewerkers bouwen aan wie ze in wezen zijn, waardoor ze betekenisvol kunnen bijdragen aan een duurzame samenleving.

Metameer werkt vanuit de kernwaarden aandacht, kwaliteit en innovatie continue aan de verdere ontwikkeling van een grote variatie aan opleidingen en een bijpassende leeromgeving (uit: sectorplan jenaplan 2014-2016).

Visie op onderwijs

In ons jenaplanonderwijs gaan we op zoek naar de kwaliteiten van ieder afzonderlijk kind. Het is belangrijk dat docenten beseffen hoeveel invloed ze hebben.

Talentontwikkeling wordt gezien in breed perspectief: hoofd, hart en handen (de totale mens omvattend). We geven actief vorm aan een brede ontwikkeling van kinderen. De cognitieve ontwikkeling gaat hand in hand met de sociaal-emotionele ontwikkeling en creatieve ontwikkeling; ieder kind heeft anderen nodig om een eigen identiteit te ontwikkelen. Aandacht voor zowel de groep als voor het individu; in ons dagelijks lesgeven staan deze twee vormen centraal. Leren is een sociale en creatieve bezigheid met een individueel resultaat.

Wij beseffen dat we niet alleen in de wereld staan. Wij maken met elkaar de maatschappij, wij delen onze wereldruimte met elkaar. We zijn ervan overtuigd dat onze leerlingen nu en later deel uitmaken van een samenleving die groter is dan alleen Nederland. Leerlingen worden voorbereid op een wereldburgerschap voor een duurzame samenleving.

Wij stimuleren onze leerlingen betrokken, ondernemend en nieuwsgierig te zijn (uit: sectorplan jenaplan 2014-2016).

Vaardigheden die in ieder mens aanwezig zijn en die gevoed en gestimuleerd dienen te worden zou je kunnen samenvatten in vijf C's:

- **Communicatie**

Kunst en cultuureducatie leert hoe je jezelf kunt uitdrukken en verwoorden op meer dan één manier. Daarmee kun je aan de ander laten zien wie je bent, waar je staat en wat je mening is.

- **Cognitie**

Kennis is macht maar geeft ook kracht om initiatieven te nemen tot verdere groei. Cognitie gaat over ordening van feiten maar ook over betekenis. Ordening en betekenisgeving zijn beiden belangrijke aspecten binnen de kunstvaklessen en komen voortdurende aan bod binnen elke leeropdracht.

- **Conditie**

Goed zorg dragen voor lichaam en geest is een belangrijke voorwaarde voor elk mens om goed in balans te blijven. Kunstvaklessen helpen die balans te behouden of te herstellen.

- **Creativiteit**

Puzzelen, speuren naar mogelijkheden is nog niet zo simpel. Vaak wordt gezocht naar een snelle oplossing van een probleem omdat het ons in de weg staat. Een creatief proces is een voortdurende

uitwisseling tussen ratio en gevoelsmatig handelen, tussen analyseren en associëren, tussen convergent en divergent denken. Zo komen we tot andere invalshoeken. Onze maatschappij is ondenkbaar zonder creatieve processen. Creativiteit is eigenlijk denken met je gevoel en voelen met je hersens. Het is niet iets wat zomaar komt aanwaaien. Tijdens lessen kunst oefen je steeds meer dit creatieve proces. Een creatief proces is gebaseerd op ervaring en heeft tijd nodig.

- **Curiositeit**

Als een mens nieuwsgierig is komt hij in beweging, gaat op zoek, wil weten, kennen, begrijpen en ontmoeten. Curiositeit verbindt de andere vier C's en is van groot belang in de ontwikkeling van jonge mensen. Kunsteducatie wekt de nieuwsgierigheid.

Spel, werk, gesprek en vieren

De vier werkvormen die op een jenaplanschool het fundament vormen waarop elke les is gebouwd. Bovenstaande vijf C's komen in samenhang terug in die werkvormen. Elke werkvorm legt zijn eigen nadruk. Zo krijgt de creatieve ontwikkeling van leerlingen ruim aandacht in de werkvormen spel en vieren. De cognitieve ontwikkeling vindt vooral plaats in het werk (samen of zelfstandig).

Binnen de kunstvakkenlessen maken we op een vanzelfsprekende manier gebruik maken van alle vijf C's en wisselen we de verschillende werkvormen af binnen een les of een lessencyclus.

Zo oefent en leert elke leerling voortdurend om zijn eigen talenten op unieke wijze vorm te geven en in de wereld te zetten.

Met een gevarieerd lesaanbod komen we tegemoet aan de verschillen in talent

De aangeboden vakken binnen het leergebied Kunst en Cultuur geven invulling aan de visie van onze school. Er worden 5 verschillende kunstvakken (dans, drama, muziek, beeldende vorming 2d en beeldende vorming 3d) en een vakoverstijgend kunstvak aangeboden om zo veel mogelijk ruimte te geven aan ontwikkeling van de diverse talenten en kwaliteiten die een leerling op creatief gebied heeft.

Vier maal per jaar vindt er schoolbreed een projectweek plaats waarin leerlingen binnen het leergebied Kunst en Cultuur verdiepende en afrondende activiteiten zoals voorstellingen en workshops krijgen aangeboden, maar ook musea bezoeken.

Binnen dit veelzijdige aanbod is er op verschillende niveaus (binnen een opdracht, binnen een les, binnen een workshop...) ruimte voor leerlingen om eigen keuzes te maken.

Over de kwaliteit van het creatieve proces van de leerlingen en van de produkten die zij maken

Creativiteit als één van de vijf C's is de basis van elke kunstvakles. In de kunstvaklessen laten we de leerlingen ervaren dat kunst geen ver van hun bed show is, maar heel dichtbij deel uitmaakt van de omgeving waarin ze leven. Even vanzelfsprekend als verbazingwekkend.

Een kunstenaar creëert een wereld naar eigen ideeën en inzichten. Vrijuit vormend en inrichtend. Die wereld geeft haar wonderlijkheid pas vrij, wanneer we ons er werkelijk in verdiepen.

De opdrachten binnen de kunstvaklessen zijn zo opgebouwd dat ze ruimte geven aan individuele creatieve ontwikkeling van elk kind. Leerlingen leren van en met elkaar binnen opdrachten waaraan zij meestal meerdere weken werken. Creativiteit wordt pas effectief wanneer er kennis is van het betreffende vakgebied, een soort referentiekader van waaruit je kunt experimenteren. Ook het overdragen van die vakkennis is een belangrijk onderdeel in elke kunstvakles. Hier krijgen de C's van Curiositeit en Cognitie een plek.

De C's van Conditie en Communicatie komen als volgt aan bod: Tijdens het voortdurend actief en samen oefenen, werken en creëren maken leerlingen gebruik van elkaars en eigen talenten. Zo leren zij hun eigen ontwikkeling te zien in relatie met de ander en de omgeving. Reflecteren is als vaardigheid ook een vast onderdeel binnen elk creatief proces wat leerlingen doorlopen.

De wijze van beoordelen binnen de verschillende kunstvakken ligt vast in een beoordelingsdocument per vakgroep. Deze beoordelingsdocumenten laten zien volgens welke criteria er waarde gegeven wordt aan de creatieve en kunstzinnige ontwikkeling van de leerlingen. Ook worden de werken van leerlingen beoordeeld op resultaat.

Het kunst en cultuur programma is in de bovenbouw gericht samenwerking met het leergebied Intersectoraal en daarmee op een zo breed mogelijke oriëntatie op de loopbaan en beroep van elke leerling

DAT de eerder genoemde vijf C's aan bod komen in ons onderwijs is belangrijk voor de creatieve ontwikkeling van de jonge mens. Evenzo is het belangrijk dat we weten HOE de 5 C's in de vervolgopleidingen en de beroepswereld aan bod komen. Zo kunnen we de leerlijnen zo goed mogelijk afstemmen op de eisen van de vervolgopleidingen. Dit laatste is en blijft een continue proces van ontwikkelen, evalueren, bijstellen en borgen.

MBO-opleidingen die opleiden voor beroepen in de creatieve industrie maar ook daarbuiten, vragen bij toelating naast creativiteit ook veel praktische (ambachtelijke en grafische) vaardigheden van onze leerlingen. Binnen het leergebied Intersectoraal, in het bovenbouw programma van onze vmbo leerlingen, ontwikkelen de leerlingen de beroepsgerichte vaardigheden. Voortbouwend op de creatieve ontwikkeling die is ingezet in de onderbouw gaat een leerling zich in leerjaar drie breed oriënteren op de sectoren dienstverlening en commercie en technologie en commercie. Beide sectoren richten zich op het toekomstige beroepenveld. In leerjaar vier wordt het diploma Intersectoraal behaald in de sector naar keuze.

De leerlingen maken de eerste twee jaren tijdens de kunstvaklessen zoveel mogelijk kennis met verschillende aspecten, technieken en materialen binnen de afzonderlijke kunstvakken dans, drama, muziek, handvaardigheid en tekenen. De lessen zijn altijd een combinatie zijn van geleide opdrachten en (meestal daarna) meer open/vrijere opdrachten in de aansluitende techniek.

In de bovenbouw wordt de creatieve en praktische vaardigheden verder gestimuleerd in vak- en sector-overstijgende projecten die een beroepsgericht karakter hebben. KV1 en Intersectoraal werken hier samen. In het vakoverstijgende lesprogramma ontwerpen en maken leerlingen bijvoorbeeld allemaal een eigen stoel en bedenken, maken en organiseren zij gezamenlijk een theatervoorstelling.

Vormgeven met gebruik van computer tekenprogramma's heeft nu al een plek in het programma Intersectoraal in het derde leerjaar. Het ontwikkelen van grafische vaardigheden zal uiteindelijk al vanaf in het eerste jaar in de KV1 lessen worden geïntroduceerd en ieder leerjaar een vast onderdeel worden van de lessen om zo ook op grafisch gebied een doorlopende leerlijn te kunnen borgen.

De examen leerlingen tekenen zullen nu al een werkstuk maken dat geheel met de computer is vormgegeven.

De identiteit van de school nemen we als uitgangspunt voor de inrichting van het programma

Identiteit van de school:

De kernwaardes aandacht, innovatie en kwaliteit zijn vaste ankerpunten in de organisatie en de beelden over wat kwaliteit is ten aanzien van het onderwijs, de organisatie en de professionaliteit worden binnen de organisatie uitgediept, gedeeld en op elkaar afgestemd.

Toelichting:

Het eigen gezicht van de school vindt zijn oorsprong in de missie en de visie. De kernwaardes aandacht, innovatie en kwaliteit zijn vaste ankerpunten om ook in een tijd die in het teken zal staan van zuinigheid en krimp toch de school te blijven met de pioniersgeest en de drang om aan het onderwijs iets extra's toe te voegen. Door een voortdurende bezinning en dialoog zoeken we de komende vier jaar verder naar eigen en oorspronkelijke antwoorden op de vragen: wat is goed onderwijs, wat is een goede organisatie, wat is een goede professionaliteit en wat is kwaliteit?

Functionele Werk Groep (fwg) binnen de sectie jena:

Vakgroepen werken op onze school samen in fwg's. Binnen die samenwerking van vakken gaat het over bovenstaande: goed onderwijs, goede organisatie, goede professionaliteit en kwaliteit.

Docenten van de verschillende kunstvakken werken samen in de fwg K&C.

K&C is de afkorting voor het leergebied Kunst en Cultuur waarbinnen de vakken Dans, Drama, Muziek, Beeldende vorming 2d, Beeldende vorming 3d en Kunstvakken 1 hun plek hebben.

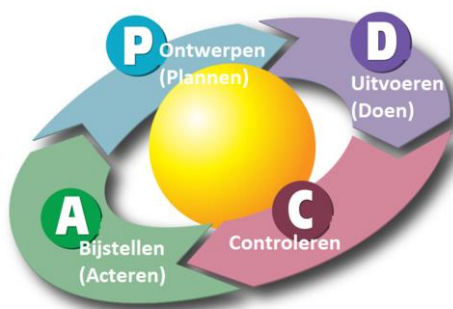
De fwg komt wekelijks bij elkaar. Dit overleg is op een vast wekelijks moment ingeroosterd voor alle vakgroepen in de school.

De voorzitter van de fwg stemt onderwijsontwikkeling van de fwg af op de schoolontwikkeling.

Op het niveau van de leergebieden worden elk jaar de opbrengsten geëvalueerd en nieuwe acties opgenomen in zogenaamde werkplannen.

Vakwerkplan fwg K&C wordt geschreven vanuit PDCA principe:

Jaarlijks wordt een vakwerkplan geschreven door elke fwg. De kwaliteitscyclus van plannen, uitvoeren, controleren en bijstellen zorgt voor continue aandacht voor kwaliteitsverbetering.

Een voorbeeld van de kwaliteitscyclus uit de werkplannen:

- **Terugblik schooljaar 2012-2013:**

Afgelopen schooljaar is een belangrijk actiepoint (hieronder de omschrijving van dit actiepoint uit het werkplan 2012-2013) binnen het leergebied niet voldoende uit de verf gekomen.

De deskundigheidsbevordering van 80 minuten per week zou moeten bestaan uit lesbezoek en vakoverstijgende ontwikkeling inzetten. Resultaat is dan dat geleerde vaardigheden uit de ene les ingezet kunnen worden in andere vaklessen. Zie vakoverstijgende activiteiten.

Er is een wel begin gemaakt met collegiale lesbezoeken en er zijn voorzetten gedaan tot vakoverstijgend projecten. Maar mogelijkheden (tijd en ruimte) om dit uit te bouwen en verder vorm te geven zijn er onvoldoende geweest.

Oorzaak daarvoor ligt voornamelijk in de kleine banen en volle roosters die een aantal vakdocenten binnen het leergebied K&C hebben met daaraan gekoppeld een gebrek aan ontmoetingsmomenten om te ontwikkelen. Momenteel werken er vier vakdocenten in het leergebied die naast hun werk ook nog hun studie afronden. Daarnaast heeft de verhuizing van de school veel tijd en energie opgeslokt, en heeft er tussentijds een docentenwisseling plaatsgevonden.

- **Perspectief schooljaar 2013-2014:**

Het actiepoint 'vakoverstijgende ontwikkeling inzetten' wordt meegenomen naar komend schooljaar (2013-2014). Een aantal zaken zijn belangrijk om dit ontwikkelpunt goed te kunnen doorzetten. Deze worden hieronder genoemd:

1. Voor komend schooljaar is het voorstel aan de sectordirecteur gedaan om met twee voorzitters te gaan werken binnen het leergebied. Een voorzitter voor de podiumvakken en een voorzitter voor de beeldende vakken. De leergebied-ontwikkeling is dan beter gewaarborgd omdat er dan in kleinere vaksecties op ontwikkeling gestuurd kan worden door een expert podiumvakken enerzijds en een expert beeldende vakken anderzijds. De overlegmomenten van de fwg K&C kunnen dan ook waar nodig samen en waar nodig opgesplitst worden in een kleiner deeloverleg.
2. De 120 minuten lestijd vervalt. Alle K&C lessen zullen voortaan 80 minuten duren. Dit maakt een meer efficiënte roostering mogelijk.
3. De lestijd die door bovenstaand punt vrijkomt wordt ingezet om KV1 in alle leerjaren op het lesrooster te zetten. In de lessen KV1 zullen vakoverstijgende projecten hun plek krijgen. Leerlijn KV1 zal ontwikkeld en geborgd gaan worden. Gedeeltelijk zal lesmateriaal uit de vaklessen DD, Mu, Te en Ha komen en een gedeelte van het lesmateriaal zal nieuw zijn (o.a. multimedia).

- **Acties schooljaar 2013-2014:**

Het vak **Techniek** in leerjaar 2 vmbo zal niet langer onder de hoede van het leergebied K&C vallen. Vanaf schooljaar 2013-2014 zal dit vak binnen het leergebied IS worden doorontwikkeld. Lessen die afgelopen twee jaar zijn ontwikkeld door Maarten en Ingrid voor de lessen techniek worden overgedragen aan IS of ingezet voor lessen handvaardigheid. Daarvoor moeten de lesbrieven geborgd worden op magister.

Er is in 2013 een start gemaakt met het schrijven van een cultuurprofielplan en in 2015 zal er een visitatie worden aangevraagd om het predicaat **CultuurProfielSchool** te verkrijgen.

De doorlopende leerlijnen van alle vakken die in het leergebied K&C gegeven worden zullen komend schooljaar worden geborgd. Hieraan gekoppeld is de vraag naar ontwikkeltijd om (digitaal) portfolio te implementeren.

Er wordt gestart met een cultuurklas (buitenschools aanbod) in samenwerking met musicalschool Etoile en de dirigent van het Vocaal ensemble.

- **Terugblik schooljaar 2013-2014:.**

We gaan de fwg bijeenkomsten volgens onderstaand schema plannen en bewaken met elkaar die planning.

→Week 1: Ontwikkelmiddag FWG

Per vak werken aan lesinhouden, doorlopende leerlijnen en studieplanners en alles borgen in magister (inclusief evaluaties)

Evt. voor een hele periode het "huiswerk" per les in Magister zetten ipv studieplanner.

→Week 2: FWG (beeldend en podium samen)

Weken 9 programma's doornemen en verantwoordelijken voor organisatie weken 9 vastleggen (diegene bewaakt de organisatie, zit overleggen over dit onderwerp voor, evalueert en borgt op magister) KORT!

Korte toelichting over de doorlopende leerlijnen per vak.

Week 1.2 en 3.2 Dialoog (vb beoordelen, wel of geen techniek in HV)

→Week 3: Jaarlaag

→Week 4: FWG (beeldend en podium apart)

P1: voorbereiden meeloopdagen

reflectiemateriaal ontwikkelen (vooraf uitwisselen met de andere vakken)

P2: reflectiemateriaal ontwikkelen (vooraf uitwisselen met de andere vakken)

P3: voorbereiden open dag

P4:Nieuw schooljaar voorbereiden

→Week 5: Ontwikkelmiddag FWG

Vorbereiden week 9

Vorbereiden visitatie cultuurprofielschool

→Week 6: FWG (beeldend en podium apart)

Werkplan terug koppelen, evalueren

Doorlopende leerlijn verder uitstippelen

→Week 7: Individueel overleg

→Week 8: FWG (beeldend en podium samen)

Kort afstemmen week 9

Planning lessen nieuwe periode per vak doornemen

De lesbrieven van het vak techniek zijn dit schooljaar niet geborgd en gebruikt voor de lessen handvaardigheid. Dit omdat de technieken binnen K&C niet als doel maar als middel worden aangeleerd.

Het werken met wisselende eindverantwoordelijken voor de weken 9 is goed verlopen en houden we erin. Voor periode 1,2,en 3 en 4 wordt op maandag in week 9 de Weijer gereserveerd voor de KV-dagen.

De collegiale lesbezoeken hebben herkenning, inspiratie, bevestiging en kennis opgeleverd. We blijven hiermee doorgaan en elke vergadering komen de inspiratiezinnen aan bod.

De cultuurklas gaat komend schooljaar een vervolg krijgen. Er gaat een nieuw aanbod musical komen (o.l.v Leonie), een aanbod schoolkrant (o.l.v. Rowena en Noor), grime (o.l.v. Claudia), poppen maken (Lory en Maaike).

Cultuurprofielplan is geschreven en komend schooljaar gaan we visitatie aanvragen.

Visitatie vragen we aan voor periode 3

Het is nodig om met een werkgroepje K&C de voorbereiding en planning rondom de visitatie goed voor te bereiden, uit te werken, en ook na de visitatie te verwerken. In dit werkgroepje nemen Noor, Maaïke en Marion plaats. Zij overleggen wekelijks een lesuur. Deze tijd moet mee op de takenlijst. De weken 5 van de fwg K&C moeten worden ingezet om het proces met de hele fwg te kunnen blijven volgen.

Evaluatie nieuwe lessentabel en het nieuwe kunstvak is gebeurd.

- **Perspectief schooljaar 2014-2015:**

De fwg K&C zal worden aangevuld met een nieuwe docent muziek en docent dans/drama. Leonie zal via het naschoolse- en workshop aanbod bij Metameer jenaplan betrokken blijven.

De leergebied-ontwikkeling zal zich gedurende het schooljaar afspelen rondom de aanvraag van het cultuurprofielschool predicaat. Leerlijnen en portfolio-opdrachten worden daarmee nog weer eens kritisch bekeken en waar nodig aangepast.

- **Actie schooljaar 2014-2015:**

Aanvraag visitatie Cultuurprofielschool

- **Werkplan 2015-2017: zie bijlage**

Leerlingen leren de talen van de verschillende kunstdisciplines te verstaan

Podiumkunsten en Beeldende kunsten

In de onderbouw wordt er in de kunstvaklessen onderscheid gemaakt tussen podiumkunsten en beeldende kunsten. Hierbij leggen de podiumkunsten (dans, drama en muziek) meer de nadruk op “samen” en de beeldende kunsten (tekenen en handvaardigheid) op “het individu”. Dit is praktisch uitgewerkt in samenwerkingsopdrachten en zelfstandig werk.

Bij de leeractiviteiten binnen de vakken Dans, Drama, Muziek, Beeldende vorming 2d en Beeldende vorming 3d staat de leerling met zijn handelen en leren centraal.

Deze leeractiviteiten zijn per vakgebied uitgewerkt in een doorlopende leerlijn. In deze leerlijnen zijn leeractiviteiten gekoppeld aan de 5 kerndoelen:

1. Produceren van kunst
2. Eigen kunstzinnig werk presenteren
3. Leren kijken en luisteren naar kunst
4. Verslag doen van ervaringen
5. Reflecteren op kunstzinnig werk

Het vak Teken en Schilderen is eindexamenvak en wordt als keuzevak in leerjaar vier afgesloten.

Voor de vakken Dans, Muziek en Beeldende vorming 3d wordt de komende twee jaar ook een examenlijn geïmplementeerd. Het doel is om vanaf schooljaar 2017-2018 ook deze kunstvakken als examenkeuzevak te kunnen aanbieden.

De doorlopende leerlijnen van alle vakgebieden zijn geborgd.

In het programma van kunstvakken werken we ook interdisciplinair

KV1

KV1 is een vakoverstijgende en verdiepende leerlijn die vanaf schooljaar 2013-2014 in ontwikkeling is op het rooster van alle leerlingen staat. In leerjaar 3 sluiten alle leerlingen dit vak af met een schoolexamen.

Tijdens de lessen KV1 wordt vakoverstijgend gewerkt. Er is bij het samenstellen van de leeractiviteiten uitgegaan van het streven naar samenhang en integratie van de verschillende kunstdisciplines.

De leerlingen krijgen een stukje achtergrond/ontstaansgeschiedenis, gaan praktisch aan de slag, kijken naar wat professionals gemaakt hebben en maken zelf een performance voor publiek. De organisatie van deze voorstelling wordt ook door de leerlingen zelf gedaan.

Daarmee wordt ook in de KV1 lessen gewerkt aan de kerndoelen produceren, presenteren, beleven, reflecteren en verslag doen. De doorlopende leerlijn van KV1 zal gedurende het schooljaar 2015-2016 worden doorontwikkeld en geborgd.

Hoofdstuk 2: Cultuureducatie in de programmering

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van een aantal uitgangspunten duidelijk dat kunst en cultuur een goed verankerde en vanzelfsprekende plek heeft binnen het jenaplanonderwijs. Waardoor ook voor de toekomst ruim leestijd voor deze vakken gegarandeerd blijft.

De uitgangspunten voor de plek van de kunstvakken in het rooster van alle leerlingen zijn:

1. 4 Kunstvakken worden afzonderlijk van elkaar gegeven

Onderstaand de aangeboden kunstvakken per jaarlaag in het leergebied K&C:

Leerjaar 1:

DD	half jaar	80 min. per week
Muziek	half jaar	80 min. per week
Tekenen	half jaar	80 min. per week
Handvaardigheid	half jaar	80 min. per week

Een leerling volgt lessen DD en tekenen gekoppeld gedurende een half jaar en muziek en handvaardigheid gekoppeld gedurende de ander helft.

Leerjaar 2:

DD	half jaar	80 min. per week
Muziek	half jaar	80 min. per week
Tekenen	half jaar	80 min. per week
Handvaardigheid	half jaar	80 min. per week

Een leerling volgt lessen DD en tekenen gekoppeld gedurende een half jaar en muziek en handvaardigheid gekoppeld gedurende de ander helft.

Leerjaar 3 vmbo:

Tekenen	2 periodes	80 min. per week
---------	------------	------------------

Leerjaar 3 havo/vwo:

Tekenen	4 periodes	80 min. per week
---------	------------	------------------

Leerjaar 4 vmbo:

Tekenen eindexamen

2. Het programma bestaat (deels) uit (vakoverstijgende) projecten

Leerjaar 1,2 en 3 (vmbo en hv):

KV1	1 periode	160 min. per week
-----	-----------	-------------------

(hv 3 heeft ook nog extra 2 periodes 80 minuten KV op hun rooster staan waarin de podiumkunsten samenkomen)

Leerjaar 3 vmbo

Binnen de lessen Intersectoraal is een gedeelte van het programma gericht op loopbaanmogelijkheden in de creatieve industrie:

Leerlingen ontwerpen en maken zelf een stoel die zij vervolgens ook presenteren

Leerlingen bedenken, maken en organiseren gezamenlijk een theatervoorstelling die zij ook zelf ten uitvoer brengen. Vaardigheden geoefend tijdens kunstvaklessen kunnen hier door leerlingen worden toegepast. Samenwerking op docentenniveau vindt plaats tijdens het theaterproject.

Leerjaar 4:

Afgelopen schooljaar zijn er enkele vernieuwingen doorgevoerd in het werken met eindexamenleerlingen tekenen:

- Er is een GIMP (photoshop) opdracht en een opdracht over Surrealisme toegevoegd aan het PTA van de eindexamenkandidaten tekenen.
- Het procesmatig werken is meer gestimuleerd: dus eerst beeldend onderzoek doen, mind mappen, schetsen en dan pas naar een eindwerk toewerken. Dit omdat de examenleerlingen dat ook zo moeten doen op het CSE en ze vaak meteen willen beginnen met een eindproduct.
- Ook nieuw dit jaar is dat de leerlingen zelf aan elkaar beeldende begrippen uit het boek presenteren en uitleggen aan de hand van plaatjes, dit houden ze zelf bij in een beeldende begrippen schrift.

De mogelijkheid voor begeleiding van sectorwerkstuk door K&C docent wordt meegenomen in schoolontwikkeling het komende jaar.

Uitbreiding van keuzemogelijkheden voor kunstvakken als examenvak is over twee jaar geïmplementeerd.

3. Kunstdisciplines worden ook geïntegreerd aangeboden in een leergebied

Elke negende les week is op onze school een projectweek waarvoor alle leergebieden een verdiepend programma ontwikkelen voor leerlingen. Voor de week-9-activiteiten die vanuit het leergebied K&C worden ontwikkeld is integratie van de kunstdisciplines een onderdeel.

Activiteiten voor de negende weken K&C worden volgens onderstaand schema gepland. Per periode zijn twee kunstvakdocenten verantwoordelijk voor de organisatie van deze activiteiten. Dit bevordert mede de vakintegratie.

Mentoren draaien deze activiteiten mee met hun klas waardoor ook vakoverstijgende integratie een basisplek heeft binnen de school. Mentoren maken op een vanzelfsprekende manier kennis met de werkwijze van K&C en ontwikkelen geleidelijk meer zicht op de K&C vakken.

- Brugklas: week 1.9 → workshopdag en week 3.9 → Museum bezoek (Presenteren aan eigen klas in week 2.8 en 4.8)
- Tweede klas: week 3.9 → KV dag en 4.9 → kunstmarkt (Presenteren in eigen klas in week 2.8 en 4.8)
- Derde klas: week → elke periode een KV dag voor een tweetal klassen
- Vierde klas tekenen → bezoek Amsterdam en tekendagen

4. Integratie in leren: De leerling ervaart de meerwaarde van vaardigheden aangeleerd bij de kunstvakken en weet deze toe te passen in niet-kunstvakken

*Als je geen onderdeel bent van de oplossing,
Ben je onderdeel van het probleem*
Eldridge Cleaver

Integratie heeft te maken met het proces van ervaren en begrijpen van verbindingen om zodoende het 'totaalplaatje' te verkrijgen. Dit is een moeilijk proces. Het is geen enkelvoudig gebeuren, maar gaat over de werking van vele aspecten tegelijkertijd.

Het belang van integratie in het leren vind je terug in de overtuigingen van de Jenaplanvisie.

Passend binnen de Jenaplanvisie zou je kunnen stellen dat je op school en later in je werk alleen succesvol kunt zijn als in de school niet alleen het analytische denken, maar ook het creatieve en praktische denken geoefend wordt.

Het is goed om leerlingen te laten ontdekken hoe je het toeval kunt zoeken. En hoe je succes kunt hebben met je eigen ideeën en vondsten. Plus het belang van reflectie laten ervaren. Allemaal zaken die heel goed van pas komen in leerlingen hun verdere leven en werk.

Integratie van kunstvakken in het totale leerplan gaat over hoe de vakken een bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling of de ontwikkeling van creatieve en artistieke vaardigheden bij leerlingen. Het heeft dus te maken met de functie die deze vakken kunnen vervullen binnen onze maatschappij.

Hiermee kom je bij de vraag: 'Is kunst en cultuur een essentieel onderdeel van het alledaags leven?'

Het antwoord hierop is in onze jenaplanvisie dat de kunstvakken een uitstekend middel bieden om het onderwijs en de opvoeding te verbinden en levendig en dynamisch te houden. Deze manier van kijken is vanzelfsprekend voor elke jenaplancollega en onderdeel van hun werken met leerlingen.

De kunstvakken worden gezien als van grote waarde en als onmisbare aanvulling op de cognitieve vakken. Het gaat op een jenaplanschool niet alleen om vlijtig leren maar ook om slim leren. Om alle veranderingen die plaatsvinden in de 21ste eeuw te kunnen hanteren, hebben leerlingen méér nodig dan kennis die we ze kunnen leren. Dus: leren is méér dan horen en opslaan. Integratie van vakkennis leidt tot begrip voor items vanuit verschillende invalshoeken, verduidelijking van thema's en accentuering van beelden.

Tijdens een creatief proces komt het er op neer om van een uitdaging een uitnodiging te maken. Wanneer leerlingen iets in handen wordt gegeven dat vraagt om onderzoek, om te bekijken, om zich in te graven en om zich in om te draaien. Daarom worden er in de kunstvaklessen veel vragen gesteld. Het kader van de opdracht is duidelijk. Dit schept veiligheid. De mogelijkheden voor elke individuele leerling om binnen het kader een opdracht naar eigen idee en inzicht uit te werken zijn daarentegen oneindig. Door vragen te stellen ontdekken leerlingen vaak meerdere oplossingen en nieuwe mogelijkheden.

Tijdens de kunstvaklessen leren leerlingen verschillende invalshoeken aan te dragen bij de benadering van een opdracht die tot uitnodiging is geworden. Een uitdaging aangaan wordt op die manier een waardevol leermoment.

De volwassenen van de toekomst zullen kennis nodig hebben die nu nog niet beschikbaar is. Om hiermee, letterlijk, te kunnen leven, hebben leerlingen nieuwe vaardigheden nodig: creativiteit, flexibiliteit, probleemoplossend vermogen, kritisch kunnen denken en kennis kunnen toepassen in nieuwe situaties, zijn essentieel. Allemaal eigenschappen die in het creatieve spel ontwikkeld worden.

Kunstvaklessen waarborgen het experiment (een opgave aangaan zonder dat de uitkomst vast staat) in het onderwijs. Omdat de 21^e eeuw vraagt om innovatieve mensen, kunnen we onze leerlingen niet meer opleiden tot een vak dat ze de rest van hun leven zullen uitoefenen. Het is niet eens gezegd dat het vak dat we in gedachten hebben, dan nog bestaat. De zogenoemde 21^e-eeuwse vaardigheden kunnen binnen het kunstonderwijs ontwikkeld worden.

Binnen het Jenaplanonderwijs mag creativiteit gezien worden als de “grondkracht” in de ontwikkeling van kinderen. Iets wat ze in een verdere leven vaak van pas zal komen. Zeker in deze tijd waarbij er iedere week weer nieuwe beroepen ontstaan.

5. Binnen het leergebied K&C geven vier kernconcepten thematisch en inhoudelijk kleur aan de lessen in de verschillende leerlijnen:

1. Identiteit en diversiteit
2. Inspiratie en vormgeving
3. Media en communicatie
4. Kunst en maatschappij

Identiteit en diversiteit

(accent op autonome kunst)

Je identiteit is je persoonlijkheid, je karakter. Wat vind je belangrijk in het leven, wat zijn je idealen en talenten? Hoe is je innerlijk en hoe je uiterlijk? Kunst en cultuur bieden de ruimte om je eigen identiteit te ontdekken en te ontwikkelen, door jezelf te vergelijken met anderen, door het kennismaken met kunstuitingen van anderen en door jezelf in beeld, muziek, taal en/of beweging uit te drukken.

Tijdens de vaklessen en de projecten verkrijgen en geven de leerlingen voortdurend inzicht in de doorlopen ontwikkeling van hun (culturele) identiteit.

Inspiratie en vormgeving

(accent op toegepaste kunst)

Inspiratie is de bron van de kunstenaar en van de ontwerper. Waar haal je je inspiratie vandaan? Uit jezelf of uit je omgeving? Ga je op zoek of overkomt het je? Inspiratie staat aan de ene kant van het ontwerpproces, de uiteindelijke vormgeving aan de andere kant. Welke rol speelt inspiratie bij een opdracht voor een opdrachtgever? En welke stappen zitten tussen begin- en eindproduct?

Leerlingen krijgen gedurende hun schoolloopbaan voortdurend inspiratie aangeboden middels bezoeken aan voorstellingen en musea, maar ook door het werken met gastdocenten die een breed scala aan kunstdisciplines in workshopvorm aanbieden tijdens CKV dagen.

Er worden door leerlingen eindprodukten gemaakt en gepresenteerd van hoge kwaliteit.

Media en communicatie

(accent op nieuwe media)

De nieuwe media en ICT spelen een belangrijke rol binnen de kunsten. Digitale media leveren snel resultaat en zijn voor iedereen toegankelijk. Zowel fotografie als video zijn voor leerlingen direct toegankelijk. Welke aspecten spelen een rol bij het maken van kunst met digitale media, anders dan bij meer traditionele kunstvormen? Wat is de rol van manipulatie, kun je nog vertrouwen wat je ziet? Zie je wat je denkt dat je ziet?

Leerlingen maken in het tweede leerjaar tijdens de lessen drama een film (TV –show) en worden in het hieraan gekoppelde lesplan wijs in de wereld van de digitale media (in relatie tot het maken van kunst). Een leerlijn mediageletterdheid wordt opgenomen in de schoolbrede ontwikkeling.

Kunst en maatschappij

(accent op maatschappelijke betekenis)

De manier waarop wij met elkaar omgaan en wat wij vanzelfsprekend vinden, vormen onze cultuur; dat wat breed geaccepteerd wordt in onze maatschappij. Kunst laat daar vaak de andere kant van zien. Kunst legt de vinger op de zere plek. Kunst kan nieuw licht werpen op iets, kunst kan vragen stellen. Bij dit kernconcept gaat het vaak om actuele gebeurtenissen en bewegingen in de maatschappij.

Als afsluiting van de onderbouw en twee leerjaren lessen in de verschillende kunstvakgebieden organiseren de leerlingen op school een kunstmarkt. De opbrengst van deze markt verbinden zij aan een goed doel (Edukans). Het voorbereiden en organiseren van deze kunstmarkt schept voorwaarden en mogelijkheden om de maatschappelijke betrokkenheid van leerlingen en hun kritisch denkvermogen te ontwikkelen en vorm te geven.

6. De leerling ervaart multiculturele aspecten van kunst en cultuur in de samenleving en kan deze benoemen

Het ervaren en benoemen van de multiculturele aspecten van kunst en cultuur in de samenleving heeft sinds drie jaar een vaste plek in het lesplan van de vmbo leerlingen binnen de TTO-afdeling van de sector jena. Die vaste plek wordt gewaarborgd door de leerlijn EIO die vanaf schooljaar 2012-2013 in ontwikkeling is.

EIO staat voor European and International Orientation, oftewel wereldburgerschap.

De TTO leerlingen houden een (engelstalig) portfolio bij wat bestaat uit drie delen:

- een **Paspoort** waarin de leerling kan aangeven wat hij/zij allemaal al kan en weet
- een **Biografie** waarin de leerling nadenkt over en terug kijkt op het leerproces en waarin de eigen leerprestaties en leerdoelen vast worden gelegd
- en een **Dossier** waarin de leerlingen voorbeelden van werk dat geproduceerd is opslaan

Alle leergebieden leveren een bijdrage aan de inhoud van het portfolio in de vorm van opdrachten gericht op wereldburgerschap. Voor K&C houdt dit in dat in leerjaar 1 een workshop Urban Art wordt aangeboden waarin leerlingen iets leren over de geschiedenis van Urban Art, een voorstelling te zien krijgen en workshops mogen kiezen.

EIO staat als vak ook op het rooster van de vmbo TTO leerlingen en de lessen worden gegeven door gespecialiseerde docenten. Voor elk leerjaar wordt een EIO project ontwikkeld wat dient als basis voor deze lessen.

Voor het komende schooljaar is het plan om EIO ook in de reguliere stroom in te bedden in het lesprogramma. Daar zal het dan vallen onder de noemer wereldburgerschap. Dit proces van implementatie is al in gang gezet

7. De leerling leert over en ervaart culturele diversiteit

Jongeren bepalen wat er binnen de groep belangrijk wordt gevonden, en ze ontwikkelen daar gedragsregels bij. Hieruit ontstaan vaak verschillende groepen met verschillende subculturen. Meestal hebben die te maken met voorkeuren voor bepaalde muziek, kleding, taal en lichaamsversiering (kapsels, piercings en tattoo's bijvoorbeeld). Op deze manier kunnen jongeren ook een beeld vormen van wie ze (willen) zijn en hoe ze dat uit moeten drukken: ze vormen een eigen identiteit.

Deze ontwikkeling en vorming van identiteit wordt in onze kunstvaklessen door leerlingen tot uitdrukking gebracht. Ze kiezen bijvoorbeeld de muziek waarop ze een dans willen maken, of een nummer wat ze als band willen instuderen en uitvoeren, ze ontwerpen een eigen bril die hun kijk op de wereld weergeeft. Leerlingen uit de HV3 klas maken jaarlijks een voorstelling rondom het thema subculturen. Deze leeractiviteiten helpen leerlingen zicht te krijgen op subculturen.

Tijdens de CKV dagen voor leerlingen uit jaarlaag 2 en 3 dagen staat de urban culture als thema centraal en wordt zowel de geschiedenis als de eigentijdse beleving belicht. Leerlingen ervaren de urban culture op deze dagen binnen alle kunstvakken door kijken, luisteren en doen.

Hoofdstuk 3: Metameer jenaplan cultuurprofieldoelen

Invoering KV1 vanaf leerjaar 1 en ontwikkelen (naar eindexamen)

Om de integratie van vakken in het leergebied Kunst en Cultuur verder te kunnen uitbouwen en ontwikkelen van interdisciplinaire werken staat vanaf schooljaar 2013-2014 KV1 als nieuw vakoverstijgend kunstvak in de eerste drie leerjaren op het lesrooster.

Bovenstaande biedt mogelijkheden om over drie schooljaren een doorlopende leerlijn op te zetten die leidt tot het schoolexamen KV1 in het derde leerjaar. Dit zal een kwaliteitsslag als gevolg hebben op de inhoud van het lesprogramma, op het proces waarbinnen de leerlingen zich vaardigheden eigen maken en op het product waarmee de leerlingen zich uiteindelijk presenteren.

In de lessen KV1 wordt vakoverstijgend/interdisciplinair en projectmatig gewerkt. Elk leerjaar omvat een project.

Elk project start met een inspiratievoorstelling door professionals. Vanuit die inspiratie gaan leerlingen zelf aan de slag en volgen expertlessen om zich te specialiseren in een kunstvak naar keuze. Het tweede deel project is een praktische opdracht waarbij leerlingen vanuit verschillende expertrollen samen een performance maken en presenteren aan een publiek in een klein theater in Boxmeer.

Per project kunnen diverse docenten K&C worden ingezet zodat de docent als expert kan functioneren.

De projecten ontwikkelen zich van schooljaar 1 tot 3 van meer gesloten naar meer open en van meer docent-gestuurd naar meer leerling-gestuurd.

Om toe te kunnen werken naar een volwaardig schoolexamen KV1 zullen onderstaande doelen moeten worden gehaald.

- De leerling kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.
- De leerling kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.
- De leerling heeft actief deelgenomen aan tenminste 4 culturele activiteiten en kan een eigen keuze maken uit het culturele aanbod. De culturele activiteiten zijn daarbij gespreid over verschillende kunstdisciplines.
- De leerling kan met betrekking tot de culturele activiteiten een kunstdossier samenstellen waarbij hij verslag doet van het voorbereiden en ondernemen van culturele activiteiten. Aan de hand daarvan reflecteert de leerling op zijn ervaringen, interpretaties en waarderingen.

Het vak KV1 zal in de school steeds verder afgestemd gaan worden met het programma van het leergebied Intersectoraal (IS). Dit om maximale ontwikkeling van **en** creatieve **en** beroepsgerichte vaardigheden bij de leerlingen te stimuleren. Vandaar dat de samenwerking tussen de twee leergebieden K&C en IS van belang is. De praktische uitwerking van deze samenwerking is in de huidige fase van ontwikkeling al terug te zien op de volgende punten:

- Leerlingen handvaardigheid (K&C) en leerlingen technologie (IS) hebben regelmatig les in hetzelfde vaklokaal. Vakdocenten kijken op deze manier op natuurlijke wijze mee in 'elkaars keuken' waardoor overeenkomsten en ook verschillen van inzicht direct duidelijk worden. Dit roept op tot dialoog tussen en zelfreflectie van de leergebieden waardoor voortdurende ontwikkeling en kwaliteitsverbetering plaatsvindt.

- De vakdocent KV1 (K&C) en docenten IS werken samen binnen het theaterproject waaraan alle derdejaars leerlingen vmbo en hv deelnemen. Leerlingen bedenken, maken, organiseren en presenteren een performance.
- Drie jaar geleden zijn lessen techniek opgenomen in het rooster van vmbo 2 leerlingen. Het leergebied K&C is toen met de ontwikkeling van dit vak gestart. Techniek en kunst liggen direct in elkaars verlengde. Alleen al in etymologische zin zijn deze twee begrippen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Techniek komt immers van het Griekse woord 'technè', dat kunst betekent.
In de lessen techniek kunnen de leerlingen ervaren dat techniek geen ver van hun bed show of abracadabra is, maar heel dichtbij deel uitmaakt van de omgeving waarin ze leven. Even vanzelfsprekend als verbazingwekkend.
Kunst is een uitstekende weg om dat doel te bereiken. Want hier raken we een andere gemeenschappelijkheid van kunst en techniek. Een kunstenaar creëert een wereld naar eigen ideeën en inzichten. Vrijuit vormend en inrichtend. Die wereld geeft haar wonderlijkheid pas vrij, wanneer we ons er werkelijk in verdiepen. Met techniek is dat niet anders. We vormen de wereld om ons heen door middel van techniek. We richten haar in, creëren nieuwe mogelijkheden, lossen ogenschijnlijk onoverkomelijke problemen op.
Wie in die wereld wordt rondgeleid, reageert alleen nog maar met wow!
De lessen techniek zijn zo opgezet en samengesteld dat ze aansluiting vinden bij de technische en creatieve vakken.
Vanaf het schooljaar 2013-2014 is er voor gekozen om het vak techniek onder te brengen in het leergebied IS. Reden hiervoor is dat het leergebied IS het fundament biedt om de leerlijn nu meer beroepsgericht door te ontwikkelen.

De leerling kan een portfolio samenstellen en daar een toelichting op geven

Dit doel is tevens een exameneis van het vak KV1 en die zin onlosmakelijk verbonden met de ontwikkeling naar KV1 als eindexamenvak.

Zoals eerder omschreven in dit plan wordt tijdens de EIO-lessen al gewerkt met portfolio-opbouw.

Binnen de kunstvaklessen werkt de afdeling Podiumkunsten in de onderbouw al enkele jaren met een papieren portfolio. Dit is een verzameling van opdrachten, procesbeschrijvingen, verslagen en reflecties die door de leerlingen zelf wordt bijgehouden.

Vanaf schooljaar 2012-2013 hebben alle leerlingen in leerjaar 1 een eigen device en wordt het papieren portfolio langzaam vervangen door een digitaal portfolio. In schooljaar 2015-2016 wordt het digitale portfolio van it's learning geïmplementeerd in het jenaplanonderwijs op onze school.

De ontwikkeling van een volwaardig portfolio vraagt om een aantal voorwaarden:

- Ontwikkeltijd voor de werkgroep. Hieraan wordt voldaan.
- De inhoud en de planning van het kunst- en cultuurprogramma ligt voor alle vakken vast en is geborgd.
- Mogelijkheden voor het aanleggen en bijhouden van een digitaal portfolio via it's learning zijn gewaarborgd voor alle leerlingen vanaf schooljaar 2016-2017.

Metameer jenaplan start met een cultuurklas.

Hiermee

- **bieden wij als school ruimte voor individuele talentontwikkeling bij leerlingen**
- **kiezen wij als school voor meer aansluiting met onze directe omgeving**

Uit het kwaliteitsplan:

De sector jena wil een innovatieve en grensverleggende onderwijsaanbieder zijn, binnen Metameer en binnen de regio.

Uitstel van keuze, brede ontwikkeling, talenten ontdekken en ontwikkelen en het kind uitdagen het maximale uit zichzelf te halen, zijn kenmerkend voor het jenaplanonderwijs.

Het pedagogisch klimaat dat door een veilige en gezonde omgeving gekenmerkt wordt willen we behouden. De krachtige, stimulerende leeromgeving gaan we de komende jaren verder uitbouwen. De verbinding met de omgeving wordt steeds belangrijker. Met het primair onderwijs, de 2de fase en het mbo om de doorlopende leerlijn verder vorm te geven. Met het bedrijfsleven en de dienstensector om het buitenleren en het leren in de praktijk te realiseren.

De verbinding met deze visie resulteert in de volgende (hoofd)doelstellingen die tevens gelden als onze omschrijving van kwaliteit:

De sector jenaplan levert onderwijs en begeleiding van hoge kwaliteit:

1. Kinderen worden opgeleid om hun unieke vorm in de wereld te zetten
2. Binnen de sector jenaplan ontwikkelen kinderen zich breed (Hoofd, hart en handen)
3. Binnen de sector jenaplan bereiden kinderen zich voor op het functioneren als wereldburger
4. Binnen de sector jenaplan hebben kinderen een verantwoorde schoolloopbaan (advies basisschool, cito, niveau van uitstroom)
5. De sector jenaplan bereidt kinderen goed voor op het eindexamen
6. De sector jenaplan zorgt dat kinderen optimaal zijn voorbereid op het vervolgonderwijs

Uit praktijk van het leergebied K&C:

Op maandag 4 november 2013 is Metameer jenaplan gestart met een pilot naschools Kunst & Cultuur aanbod voor alle leerlingen van onze school. De pilot had als doel om ervaringen op te doen met betrekking tot de algehele organisatie van een naschools lesaanbod. De voorbereidingen, het proces, de ervaringen en evaluaties van dit project zijn geborgd.

Met ingang van het schooljaar 2014-2015 biedt Metameer jenaplan een structureel naschools aanbod aan haar leerlingen van Kunst & Cultuurlessen. Daarbij zal samengewerkt worden met buitenschoolse aanbieders. De school stelt hiervoor lesruimte beschikbaar in het gebouw aan de stationsweg. Deelname aan deze lessen is facultatief. Leerlingen kunnen zich voor deze lessen inschrijven.

Door het opzetten van een na-schools aanbod van kunst en cultuurlessen wil Metameer ruimte bieden voor individuele talentontwikkeling bij leerlingen en kiest de school voor meer aansluiting met de directe omgeving.

Doelstelling van het naschoolse lesaanbod is om een verbreding en verdieping van het Kunst & Cultuur onderwijs te creëren.

Het lesaanbod is zo samengesteld dat leerlingen een creatieve grondhouding kunnen ontwikkelen op de gebieden van onderzoek, samenwerking, improvisatie en reflectie d.m.v. extra verdieping in de kunstvakken.

Tijdens een jaarlijks open podium tonen leerlingen hun talenten aan een groot publiek.

Ook wordt het Kunst & Cultuur onderwijs van de school in zijn geheel naar een hoger plan getild door de samenwerking met culturele ondernemers uit de omgeving. Talentvolle leerlingen krijgen hierdoor extra kansen om zich op kunstzinnig gebied optimaal te ontwikkelen.

Voor activiteiten in de projectweken en extra naschools aanbod werken wij samen met:

- Musicalschoon Etoile

In samenwerking met de docenten van musicalschool Etoile uit Boxmeer bereiden we een pilot cultuurklas voor. Het plan is om vanaf schooljaar 2013-2014 4 maal per jaar een serie theaterlessen aan te bieden aan leerlingen van onze school. Deze lessen vinden plaats na schooltijd, in de vaklokalen op school en bieden extra uitdaging aan getalenteerde en gemotiveerde leerlingen. De cultuurklas zal regelmatig presentaties of voorstellingen geven op het schoolpodium voor een breed publiek. Dit publiek kunnen leerlingen van school zijn maar kan ook 'van buiten' komen.

- Workshops4XM

Een aanbieder van workshops uit Mill die wij nu al volop inzetten tijdens CKV dagen. Workshopdocenten komen uit de directe omgeving van de school en brengen de wereld van kunst en cultuur op een inspirerende manier dicht bij de belevingswereld van de leerlingen. Voorbeelden van workshops die gegeven worden: light graffiti, beatboxing, DJ-ing, hip hop, drama, stencillen, stickeren, guerilla gardening, zang. In de toekomst kan ook in het na-schoolse aanbod van de cultuurklas deze samenwerking verder gestalte krijgen

- Cultureel centrum de Weijer

Het cultureel centrum de Weijer in Boxmeer heeft o.a. een theater en film aanbod speciaal afgestemd op jongeren waarvan de scholen in de regio op de hoogte wordt gehouden. Regelmatig zijn er aanbiedingen voor leerlingen (gereduceerd tarief op vertoon van schoolpas). Leerlingen kunnen zelf kiezen of zij hier gebruik van willen maken.

- Streekschouwburg Cuijk

Het theateraanbod van Streekschouwburg Cuijk wordt waar mogelijk ingezet om met leerlingen een voorstelling te bezoeken in klassenverband. Ook bestaat de mogelijkheid voor leerlingen om voorstellingen (tegen gereduceerd tarief met schoolpas) op eigen gelegenheid te bezoeken.

In beeld brengen van samenhang en integratie van de verschillende profileringen die Metameer jenaplan rijk is

De sector jena is een profilering die bestaat binnen heel Metameer.

Binnen de sector jena bestaat er een profilering Intersectoraal, TTO en Kunst en Cultuur.

Vier profileringen, een prachtige combinatie.

Integratie van deze profileringen legt een stevig fundament onder het leerplan en biedt de basis voor doorlopende kwaliteitsontwikkeling.

Dat is wat jena wil zijn: Een lerende organisatie met optimale mogelijkheden voor leerlingen en docenten om zich te kunnen ontwikkelen vanuit eigen talenten en op eigen unieke wijze.

Als variant op de eerder genoemde uitspraak van Eldridge Cleaver zouden we kunnen zeggen:

Wil je geen onderdeel zijn van het probleem

wordt dan onderdeel van de oplossing

Hoofdstuk 4: Samenwerkingspartners

Culturele instellingen leveren een bijdrage aan ons kunst- en cultuuronderwijs

Dit gebeurt middels het inzetten van workshop- en gastdocenten.

Ook met het theater en filmaanbod van de Weijer en de Streekschouwburg Cuijk wordt een bijdrage geleverd aan ons onderwijsaanbod

De culturele instellingen worden betrokken bij het ontwikkelen en bepalen van het programma

De (deels) eerder genoemde samenwerkingspartners zijn:

- Musicalschool Etoile Boxmeer
- Workshops4XM Mill
- Cultureel centrum de Weijer
- Streekschouwburg Cuijk
- Biblioplus Land van Cuijk
- Oorlogsmuseum Overloon

Daar waar nodig in het kader van onderwijsontwikkeling wordt bekeken binnen welke mogelijkheden en kaders programma's onderling kunnen worden afgestemd

We werken samen met vervolgopleidingen in de kunstsector

Jaarlijks werken wij met LIO stagiaires voor de beeldende vakken die begeleid worden door interne coaches op pedagogisch en didactisch niveau.

Deze LIO stagiaires leveren met hun afstudeeronderzoek een bijdrage aan onze onderwijsontwikkeling.

Voor de KV1 lessen wordt jaarlijks een het interfacultair stageteam ingezet. Dit team bestaat uit een zestal studenten uit het derde leerjaar van de vakopleidingen beeldend, drama en dans van ArtEZ. Deze studenten bereiden een vakoverstijgend project voor en werken gedurende 8 weken met derdejaars leerlingen op onze school aan dit project. Ook schrijven zij een docentenhandleiding bij dit project die door de school kan worden gebruikt. Deze materialen worden geborgd.

ArtEZ-studenten schrijven in de inleiding van hun stageplan over onze school:

'...Op de Metameer word er veel aandacht besteed aan kunstonderwijs. De leerlingen krijgen dans, drama, kunstvak, handvaardigheid, tekenen en muziek. Binnen de kunstvakken kan heel goed worden gewerkt aan de idealen van het jenaplan onderwijs. Er wordt binnen deze vakken namelijk heel veel aandacht besteed aan evaluatie en persoonlijke ontwikkeling. Er wordt op deze school voornamelijk praktisch gewerkt. Hier ligt heel duidelijk de aandacht en daar wordt ook op beoordeeld...

...Wij hebben met zes leerlingen 3 klassen voor dit project. Twee klassen hebben het niveau vmbo (b/k/g/t) en de derde klas heeft het niveau havo/vwo en ze zitten allemaal in het derde jaar. De leerlingen zijn al redelijk cultureel onderlegt, omdat ze al vanaf de eerste klas les hebben in de verschillende kunstvakken. Wij merken ook dat er veel aandacht wordt besteed aan samenwerking en evaluatie. Dit merken wij ook aan de leerlingen. Ze zijn sociaal en hebben respect voor elkaar en de leraren... Wij geven 7 maandagen les op de Metameer. Met iedere klas hebben we 80 minuten les. Deze lessen zijn achter elkaar gepland...Wij hebben iedere klas onderverdeeld in 3 groepen. Voor iedere groep een discipline. We geven dus iedere les aan kleine groepjes in tweetallen van dans, theater en beeldend. Iedere les is er wel een moment dat één iemand van de duo's gaat kijken bij een andere les. Er gaat bijvoorbeeld in de eerste les iemand van beeldend bij theater kijken, iemand van theater bij dans en iemand van dans bij beeldend. En zo verschuift dat iedere week...'

We benaderen bedrijven in de creatieve sector voor stageplaatsen

Binnen onze school worden stageplaatsen gecoördineerd in een loopbaancentrum. Dit loopbaancentrum valt onder het leergebied IS. De loopbaan coördinator onderhoudt contacten met stage-aanbieders waarbinnen ook de creatieve sector is vertegenwoordigd.

De competentie "netwerken" wordt voor leerlingen steeds belangrijker. Zeker in een maatschappij waar het steeds moeilijker is om passend werk te vinden. Om leerlingen te leren netwerken, is ervoor gekozen om leerlingen zelf een stageplek te laten zoeken. Het netwerk wat de school al heeft wordt onderhouden, en wordt gebruikt voor leerlingen die het moeilijk vinden een stageplek te vinden. Doordat de leerlingen zelf op onderzoek uitgaan, wordt tevens het netwerk van school verbreed. Plekken waar leerlingen stage lopen zijn o.a. modeontwerper, reclamebureaus, drukkerijen, evenementenbureaus, fotograaf ...

Hoofdstuk 5: Communicatie

Er zijn op beleidsniveau en operationeel niveau afspraken wie verantwoordelijk is voor welk deel van de communicatie

In het communicatieplan van Metameer staan de afspraken met betrekking tot verantwoordelijkheden betreffende de verschillende delen van de communicatie in het algemeen.

Hieronder noem ik in het bijzonder de afspraken over de nieuwsbrief en de website. Dit omdat de nieuwsbrief en de website gebruikt wordt voor de interne communicatie.

De indeling van de nieuwsbrieven zal als volgt zijn:

- inleiding door de sectordirecteur (foto met een paar regels)
- informatie over wat er komen gaat, met hierbij een verwijzing naar de website voor de verslagen van de gebeurtenissen
- agenda (plaats, tijd en inhoud)
- stand van zaken bouw / verhuizing
- de rubriek 'trots'
in deze rubriek kan de sector jena, maar ook docenten en leerlingen laten zien waar ze trots op is/zijn. (foto met een paar regels)
- personeel

Iedere nieuwsbrief zal er iets uitgebreider ingegaan worden op een onderwerp van jenaplan. Hierbij krijgt ook de cultuurprofielschool aandacht. Er zal ingezet worden op vier keer per jaar.

Op de website komen berichten van:

- de jaarlagen
- de fwg's
- en jaarlijks terugkerende gebeurtenissen zoals de 9^e weken

De berichten op de website bestaan uit een foto met een paar regels tekst (wie, wat, waar, waarom).

De jaarlaagcoördinatoren en de voorzitters van de fwg's zien erop toe dat er regelmatig items op de website worden gepubliceerd. De managementassistente zal aan de hand van de jaarplanning regelmatig een herinnering sturen naar het hele team.

Er wordt intern gecommuniceerd over het cultuurprofiel met zo actueel mogelijke informatie

In het jaarlaagoverleg, in het fwg (K&C) overleg en ook in het kerngroepoverleg wordt er regelmatig ruimte worden ingeroosterd om de voortgang van de cultuurprofiel doelen, de evaluatie ervan en de daaruit voortvloeiende acties te bespreken en vast te leggen.

Er wordt extern gecommuniceerd over het cultuurprofiel met zo actueel mogelijke informatie

De voorzitter van het leergebied K&C levert de informatie aan die nodig is ten behoeve van de externe communicatie over het cultuurprofielgoal.

Persberichten, de website, ouderavonden, gesprek en nieuwsbrieven zijn de kanalen die gebruikt worden om de externe communicatie vorm te geven. Deze communicatie zal afgestemd worden met de interne communicatie. Ook hiervoor zal vier keer per jaar tijd en ruimte voor worden gereserveerd. Dit sluit ook prima aan bij de jaarplanning waarbij elke negende week een activiteitenweek is met afrondende en verdiepende activiteiten die voortkomen uit het lesprogramma en leerplan.

Het is duidelijk waartoe de communicatie dient

De interne communicatie heeft als doel het verbinden van collegae door het delen van dromen, plannen, doelen en ontwikkelingen. De schoolcultuur binnen de sector jena van Metameer is dat we elkaar meenemen in al deze zaken.

De externe communicatie heeft als doel dat de sector jena zichzelf in de wereld zet en zich ook verbindt met de buitenwereld.

Hoofdstuk 6: Voorwaarden

We krijgen tijd en geld om de cultuurprofilering te realiseren

De sector jen voorziet in tijd om de cultuurprofilering te realiseren door:

- fwg-overlegtijd in te roosteren
- een voorzitter voor de podiumvakken en een voorzitter voor de beeldende vakken tijd te geven om ontwikkelingen voor te bereiden en te implementeren
- tijd vrij te geven aan vakcollegae om elkaars lessen te kunnen bezoeken
- niet te korten op het aantal lessen K&C in het rooster
- tijd in te roosteren in het weken-9 programma voor K&C activiteiten
- aanvragen om workshops, studiedagen of lezingen te bezoeken te honoreren door tijd en ruimte hiervoor te geven

De sector jena voorziet in geld om de cultuurprofilering te realiseren door:

- cultuurkaartbudgetten op peil te houden
- ouderbijdragen in te blijven zetten voor K&C activiteiten
- aanvragen om workshops, studiedagen of lezingen te bezoeken te honoreren door de kosten hiervoor te betalen
- het gebouw en de inrichting van de lokalen af te stemmen op de behoeften van het leergebied K&C

Het management is actief betrokken en de cultuurprofilering wordt gedragen door zowel het management als het docententeam

- het management geeft ruimte in de jaarlaagoverlegtijd om cultuurdoelen te bespreken met collegae
- er wordt gevraagd naar werkplannen en er is ruimte om te ontwikkelen
- als voorzitter van een leergebied ben je onderdeel van het management en heb je dus invloed op beleidslijnen en ben je hiervoor ook mede verantwoordelijk
- de dialoog is een instrument wat in de schoolontwikkeling wordt ingezet om voortdurende afstemming en uitwisseling tussen personeel te waarborgen.
- het ontwikkelingsgericht werken bij de K&C vakken wordt serieus genomen door alle collegae en door de leidinggevenden en dit is terug te zien tijdens o.a. de leerlingbesprekingen
- lesrooster-overstijgende activiteiten zoals theaterprojecten, museumbezoek en CKV dagen krijgen een plek in het weken-9 rooster

- passend bij de jenaplanvisie worden alle leergebieden (van zowel de meer cognitief gerichte vakken als van de meer creatief, ambachtelijk en spiritueel gerichte vakken) gezien vanuit dezelfde relevantie met betrekking tot het aandeel dat zij hebben in de ontwikkeling van de leerlingen.

Betrokkenen spreken hun commitment voor een langere periode uit en cultuurprofilering past bij de schoolontwikkeling voor de langere termijn

Jenaplanonderwijs verzorgen betekent werken vanuit open concept waarin per definitie wordt gezegd dat de mens in leren en spelen voortdurend in ontwikkeling is. Een jenaplanschool heeft daarom ook per definitie een commitment naar het Kunst en Cultuur onderwijs. In het sectorplan zal de commitment aan cultuurprofilering worden benoemd en vastgelegd.

Hoofdstuk 7: Evaluatie en ontwikkeling

We monitoren tussentijds het proces

Tijdens de vergaderingen van het leergebied K&C zal het proces van ontwikkelingen binnen de cultuurprofilering op 3 momenten in een schooljaar gemonitord worden. Het doel hiervan is kwaliteitsbewaking en ontwikkeling.

Dit monitoren zal geagendeerd worden voor de ontwikkelmiddagen die voor elk leergebied ingeroosterd worden in het jaarrooster.

Door collegiale lesbezoeken zorgen we dat we op de hoogte blijven van de situatie in de praktijk en voldoende geïnformeerd zijn en blijven om een constructieve bijdrage te kunnen leveren aan het overleg over de ontwikkeling van cultuurprofilering.

We evalueren aan het eind van het leerjaar de onderwijsopbrengsten en stellen afhankelijk van de resultaten van de evaluatie onze doelen bij

De evaluatie van onderwijsopbrengsten vindt schoolbreed jaarlijks plaats.

De werkplannen van elk leergebied worden geëvalueerd op opbrengsten en resultaten. Hierna worden acties bijgesteld en doelen aangepast. Deze worden opgenomen in het nieuwe werkplan. Het werkplan van de fwg K&C is en blijft een op die manier een levend werkdocument

Deze manier van werken is onderdeel van het kwaliteitsbeleid van de gehele sector jena.

De reacties van personeelsleden, ouders, leerlingen en externen worden meegenomen in de evaluatie van het cultuurprofiel

Uit het kwaliteitsplan van Metameer jenaplan:

We vinden het belangrijk om samen te werken met ouders, ook wanneer het gaat om de inhoud van het onderwijs. Ouders zijn een bron van inspiratie, kennis en inzicht en vaardigheden. Inbreng van deze kwaliteiten, hoe bescheiden ook, verkleint de afstand tussen ouders en school en leidt tot aantrekkelijker en kwalitatief beter onderwijs.

Metameer jenaplan kent een Ouder Contact Groep die meedenkt over ontwikkelingen binnen het jenaplan voortgezet onderwijs. Daarnaast stimuleert de OCG de participatie van ouders in het onderwijs waar dat mogelijk is.